

Milloin kari muuttuu luodoksi?

Antti Kangas
Ilmatieteenlaitos
antti.kangas@fmi.fi

Sisältö

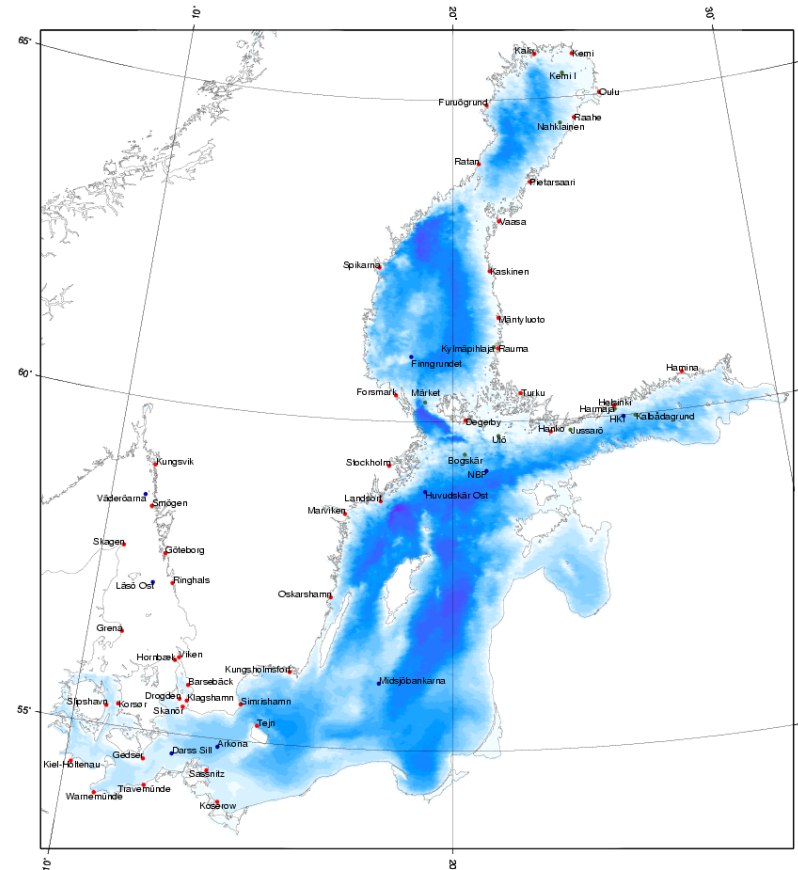
1. Itämeri
2. Merivedenkorkeuden mittaaminen
3. Vedenkorkeus nyt ja aiemmin
4. Miksi vedenpinta vaihtelee?
5. Millaisia ovat vedenkorkeuden vaihtelut?

Itämeri

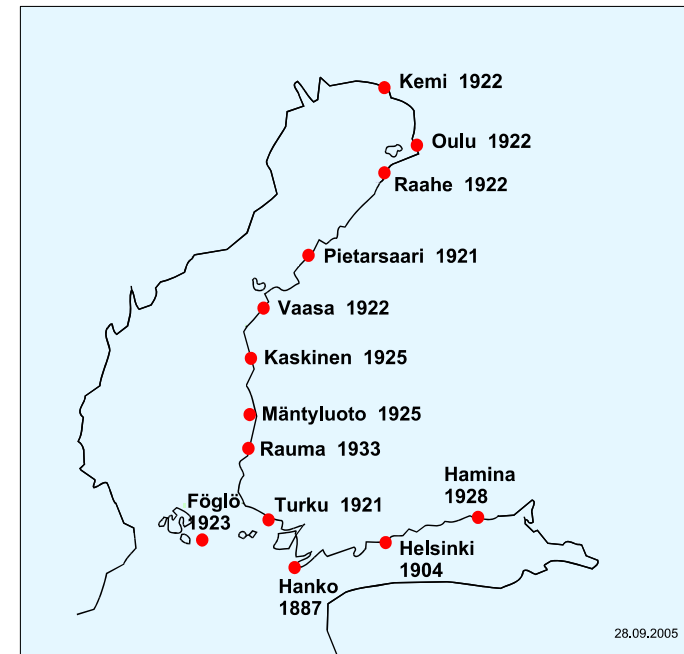
- Miltei suljettu meri
- Vedenvaihto rajoitettua Atlantiin
- Matala, pohjan muoto vaikuttaa hydrografiaan
max. 450 m k.a. 55 m
- Murtovesi, suolaisuus 0-10 ppm
(valtamerissa n. 32 ppm)
- Talvisin jäätyy osittain
- Silkkipaperia ohuempi

1. Merivedenkorkeuden mittaaminen

- Suomessa vedenkorkeutta mitataan 13 mareografilla
- Reaaliajassa verkossa
www.vedenkorkeus.fi
www.boos.org
- Tarkistetut tulokset esim. verkossa, sanomalehdissä, teksti-TV:ssä, radiossa tai mobiilipalveluna
- Ilmoitetaan usein teoreettisen keskiveden suhteen (cm)

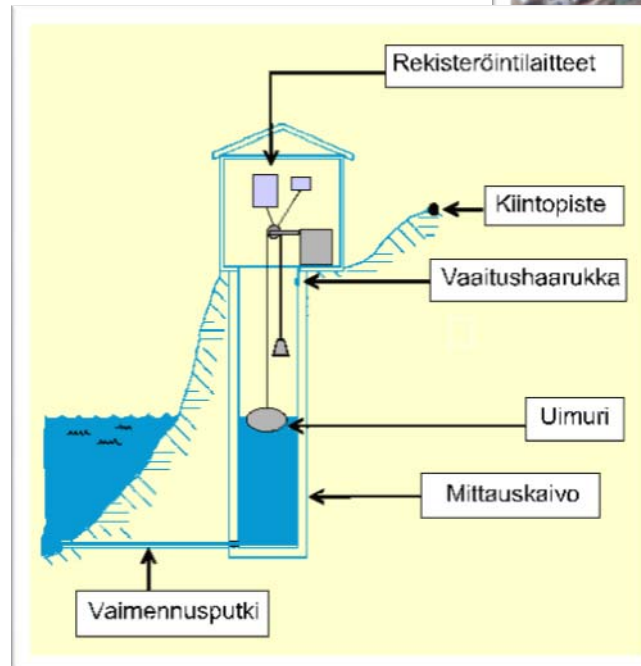

Mareografi

- Vedenkorkeuden mittausasema eli **mareografi** muodostuu asemarakennuksesta, mittauskaivosta ja laitteistosta.

(c) Finnish Meteorological Institute

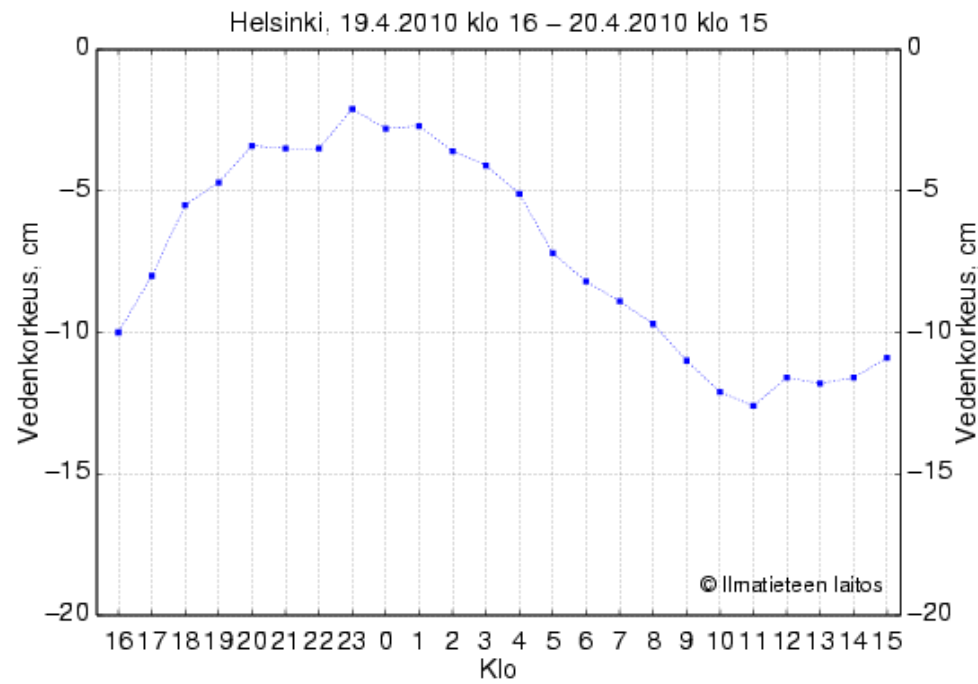
Mareografi

- Uimuri
- Päämittalaite
- Varamittalaite
- kontrollimittalaite

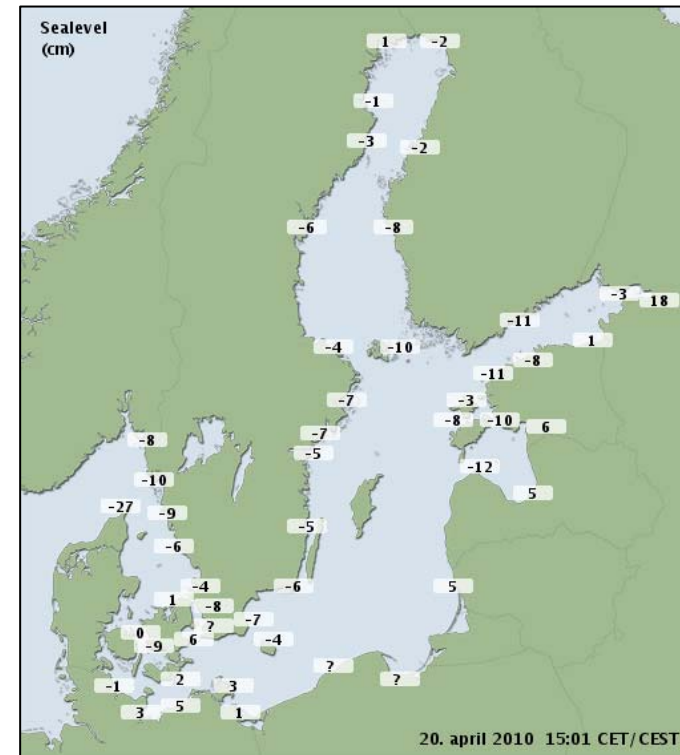

3. Vedenkorkeus nyt ja aiemmin

www.vedenkorkeus.fi

www.boos.org

Vedenkorkeuden ääriarvoja

Asema	Maksimi	Minimi	Havainnot vuodesta
Kemi	+201 cm (22.9.1982)	-125 cm (21.11.1923)	1922
Oulu	+183 cm (14.1.1984)	-131 cm (14.1.1929)	1922
Raahe	+162 cm (14.1.1984)	-129 cm (4.10.1936)	1922
Pietarsaari	+139 cm (14.1.1984)	-113 cm (4.10.1936)	1922
Vaasa	+144 cm (14.1.1984)	-100 cm (14.1.1929)	1922
Kaskinen	+148 cm (14.1.1984)	-91 cm (31.1.1998)	1926
Mäntyluoto	+132 cm (14.1.1984)	-80 cm (10.4.1934)	1925
Rauma	+123 cm (16.1.2007)	-77 cm (10.4.1934)	1933
Turku	+130 cm (9.1.2005)	-74 cm (10.4.1934)	1922
Föglö	+102 cm (14.1.2007)	-71 cm (10.4.1934)	1923
Hanko	+132 cm (9.1.2005)	-79 cm (28.1.2010)	1887
Helsinki	+151 cm (9.1.2005)	-93 cm (28.1.2010)	1904
Hamina	+197 cm (9.1.2005)	-115 cm (28.1.2010)	1928

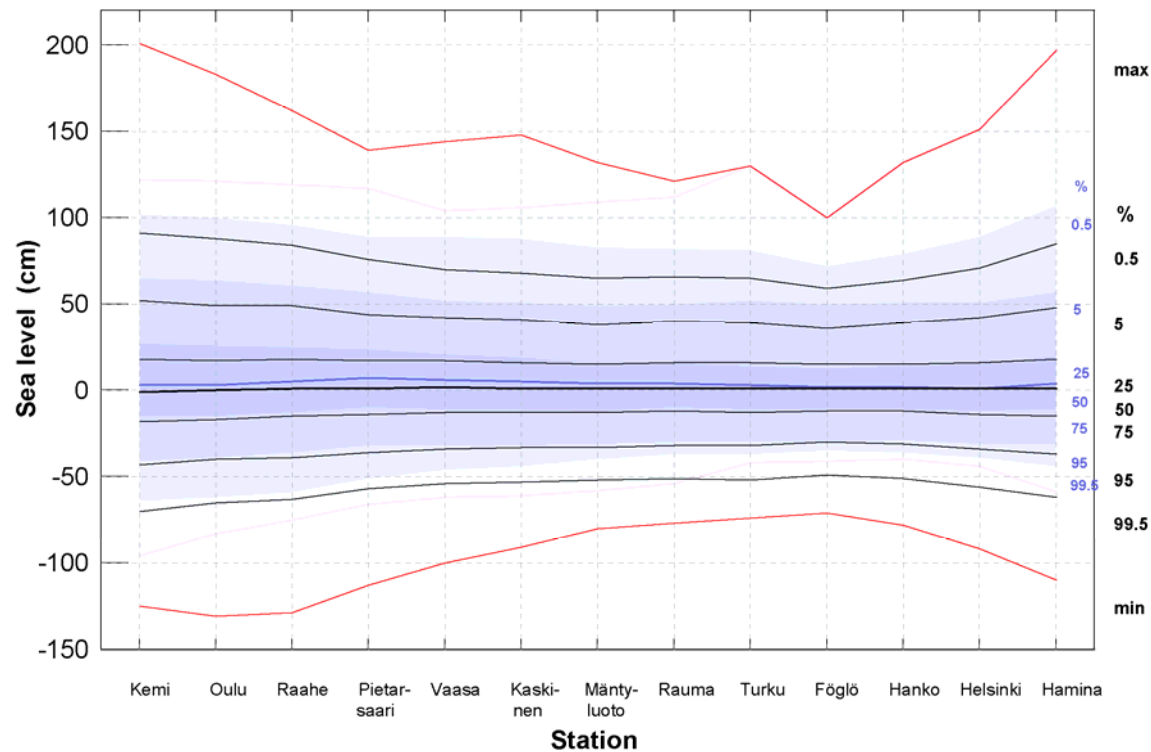
Vedenkorkeuden ääriarvoja

Asema	Maksimi	Minimi	Havainnot vuodesta
Kemi	+201 cm (22.9.1982)	-125 cm (21.11.1923)	1922
Oulu	+183 cm (14.1.1984)	-131 cm (14.1.1929)	1922
Raahe	+162 cm (14.1.1984)	-129 cm (4.10.1936)	1922
Pietarsaari	+139 cm (14.1.1984)	-113 cm (4.10.1936)	1922
Vaasa	+144 cm (14.1.1984)	-100 cm (14.1.1929)	1922
Kaskinen	+148 cm (14.1.1984)	-91 cm (31.1.1998)	1926
Mäntyluoto	+132 cm (14.1.1984)	-80 cm (10.4.1934)	1925
Rauma	+123 cm (16.1.2007)	-77 cm (10.4.1934)	1933
Turku	+130 cm (9.1.2005)	-74 cm (10.4.1934)	1922
Föglö	+102 cm (14.1.2007)	-71 cm (10.4.1934)	1923
Hanko	+132 cm (9.1.2005)	-79 cm (28.1.2010)	1887
Helsinki	+151 cm (9.1.2005)	-93 cm (28.1.2010)	1904
Hamina	+197 cm (9.1.2005)	-115 cm (28.1.2010)	1928

Vedenkorkeuden vaihtelu

The regional distribution of the frequencies of sea level heights (black) with maximum and minimum heights (red) on the Finnish coast (1887-2005), and the percentual ranges of sea level variation in 2005 with 50% frequency curve (blue).

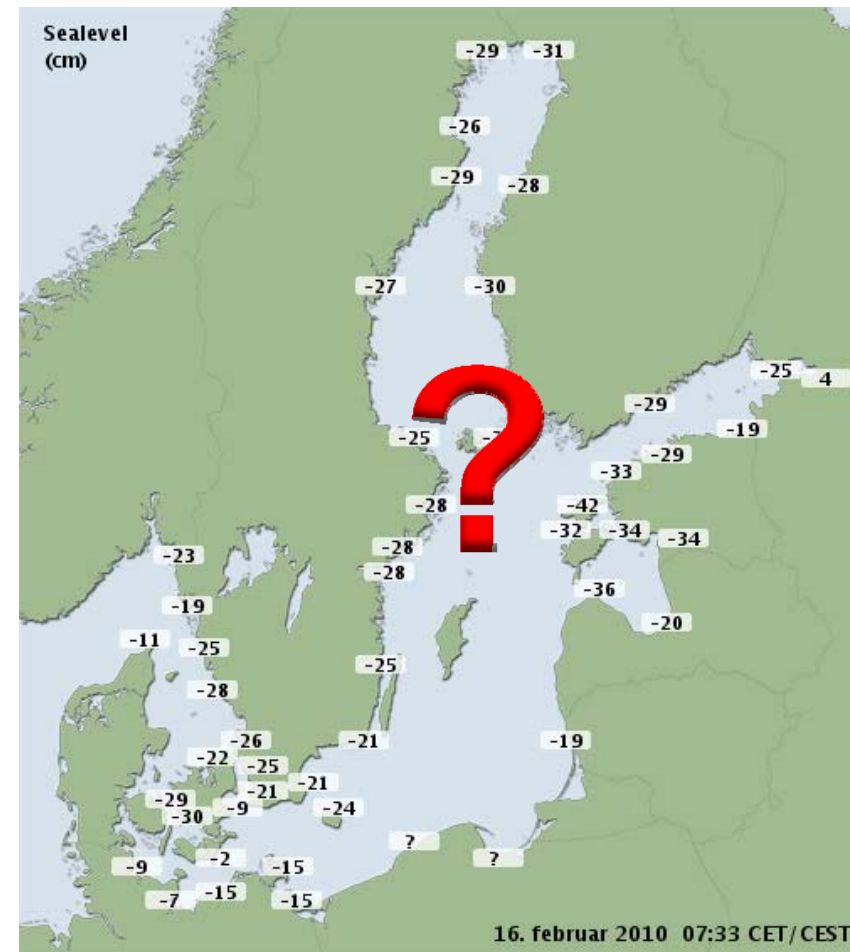

- Vedenkorkeuden vaihtelut n. -130 ja +200 cm välillä

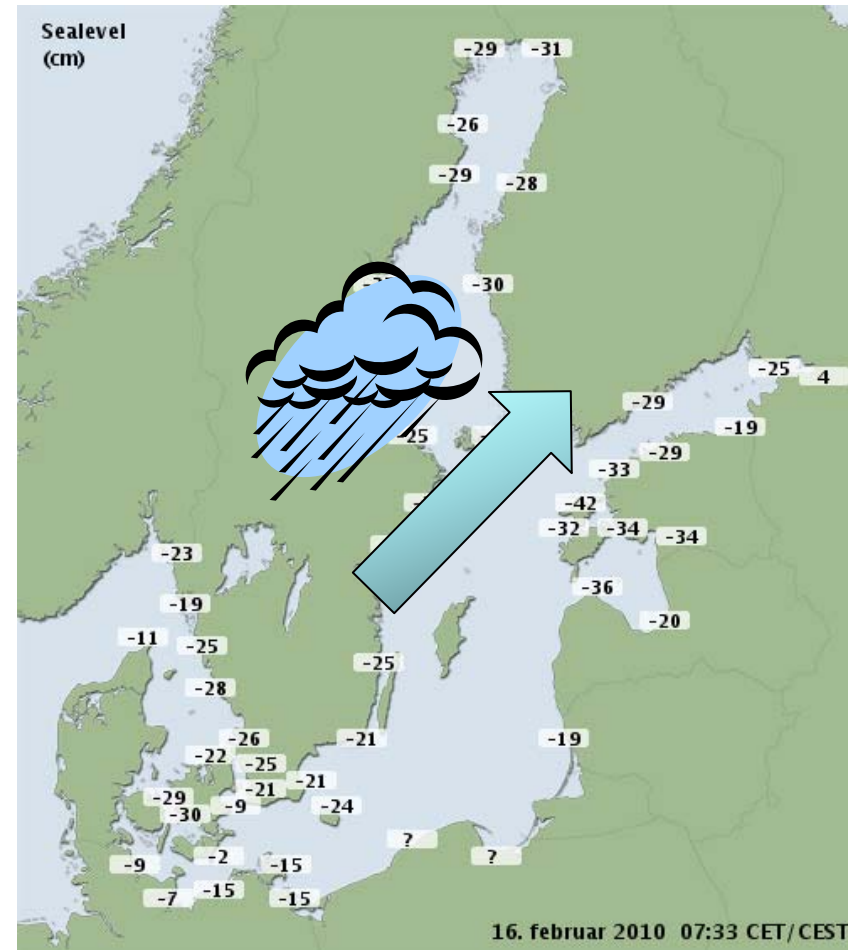
4. Miksi vedenkorkeus vaihtelee?

- Mikä vaikuttaa vedenkorkeuteen Suomen rannikolla?

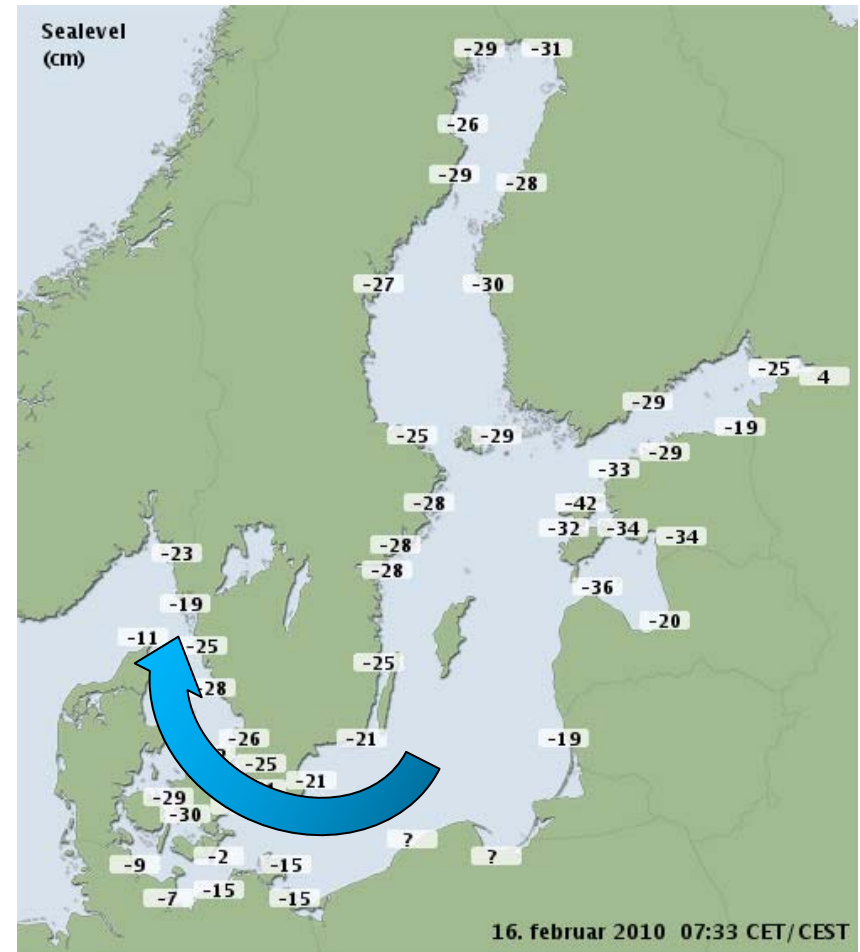

- Tuulen suunta ja nopeus
 ± 50 cm

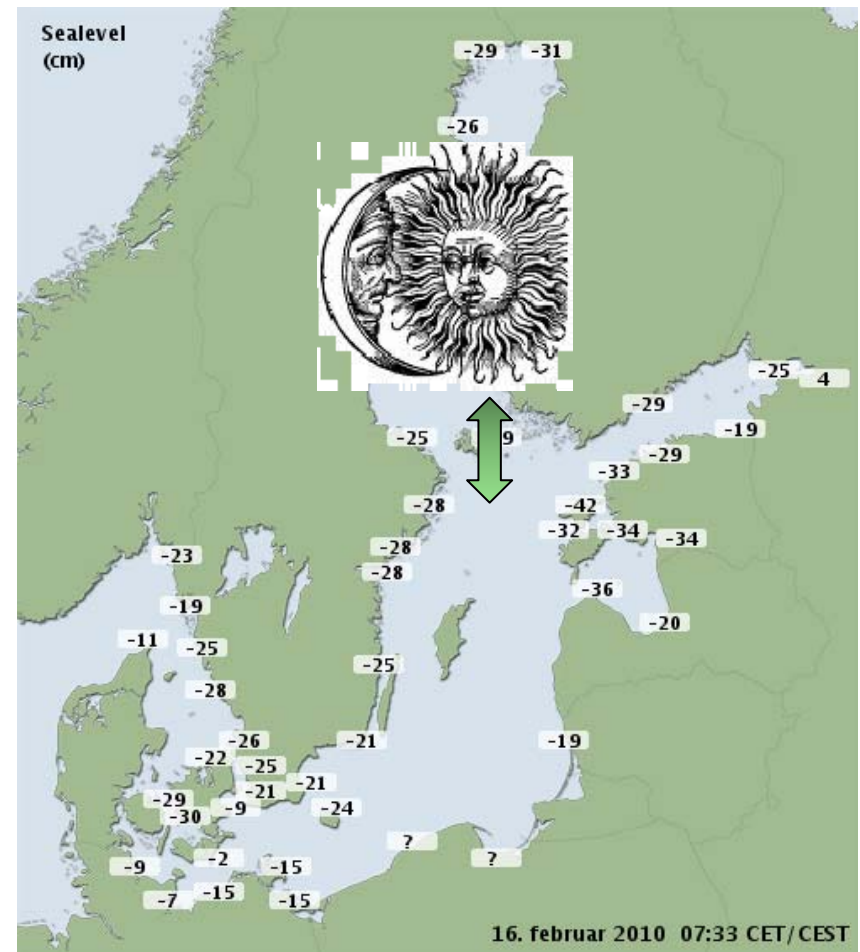

- Virtaus Tanskan salmissa
 ± 50 cm

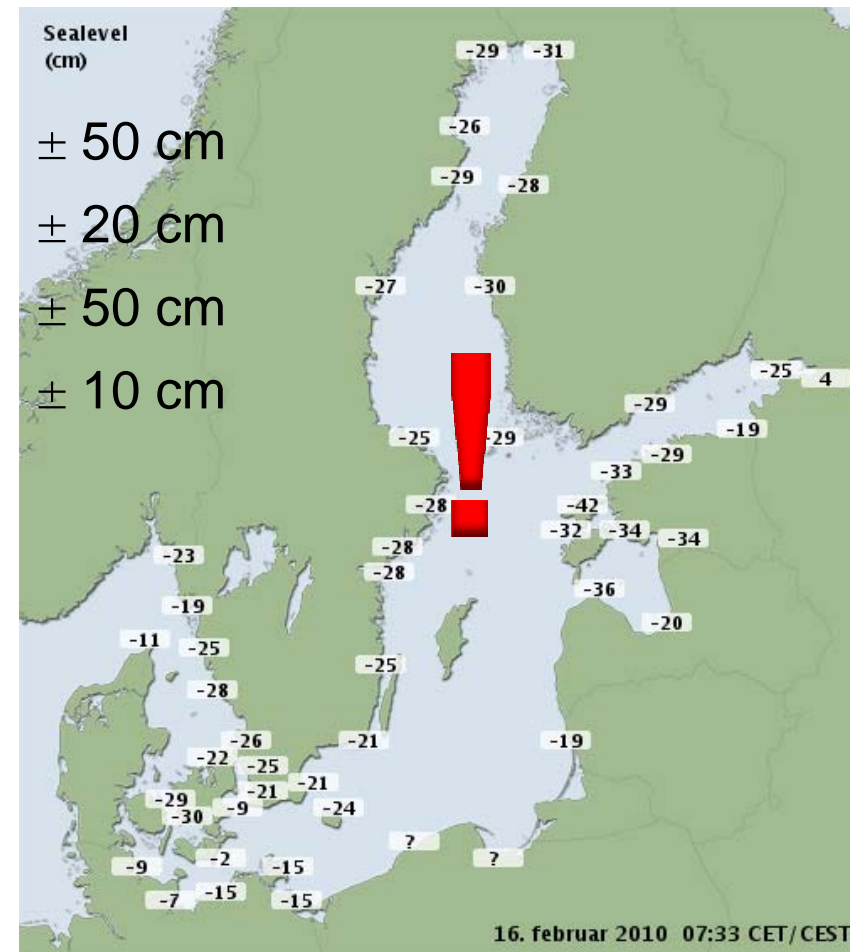
- Vuorovesi
 ± 10 cm

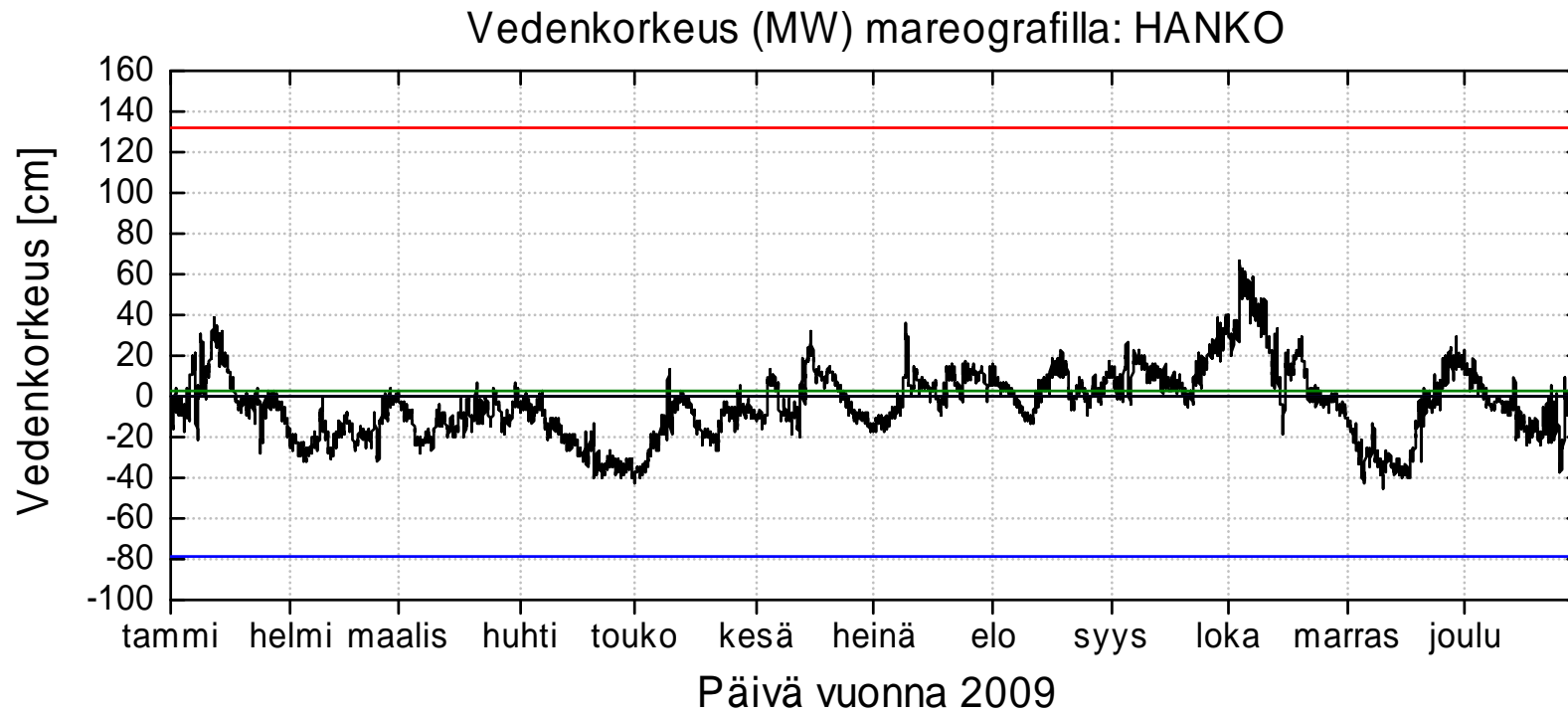
Miksi vedenkorkeus vaihtelee?

- Tuulen suunta ja nopeus
- Ilmanpaine
- Virtaus Tanskan salmissa
- Vuorovesi
- Pitkäaikaismuutokset
- Sade, haihdunta, jne...

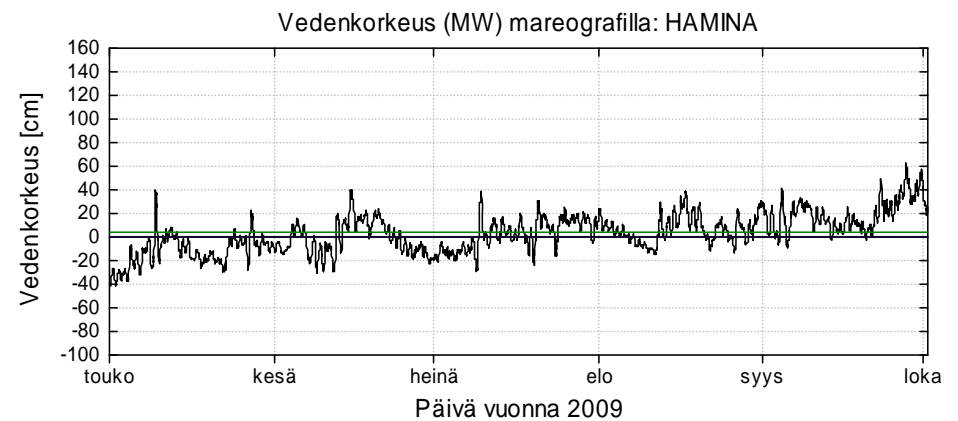
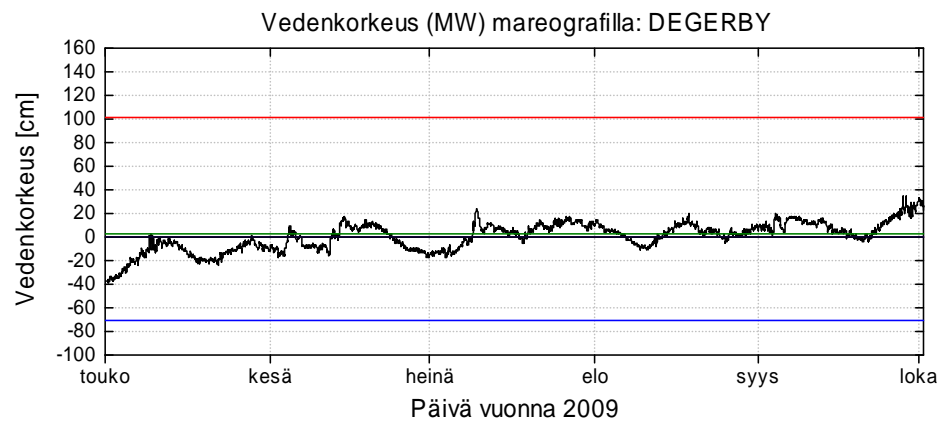
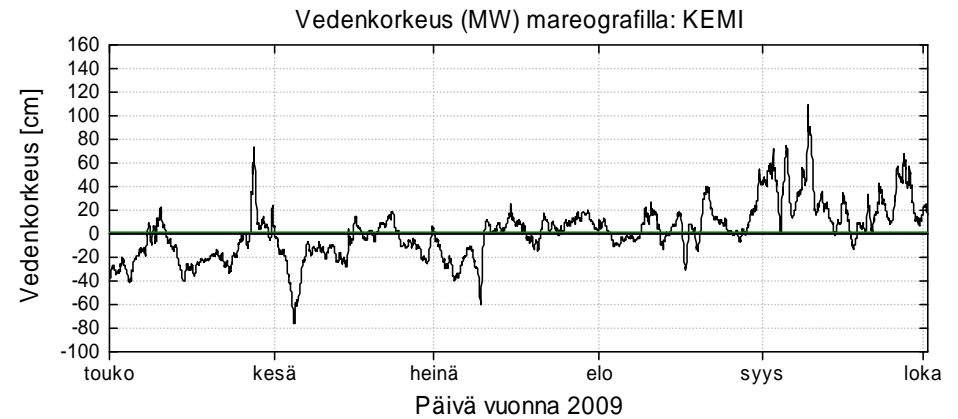
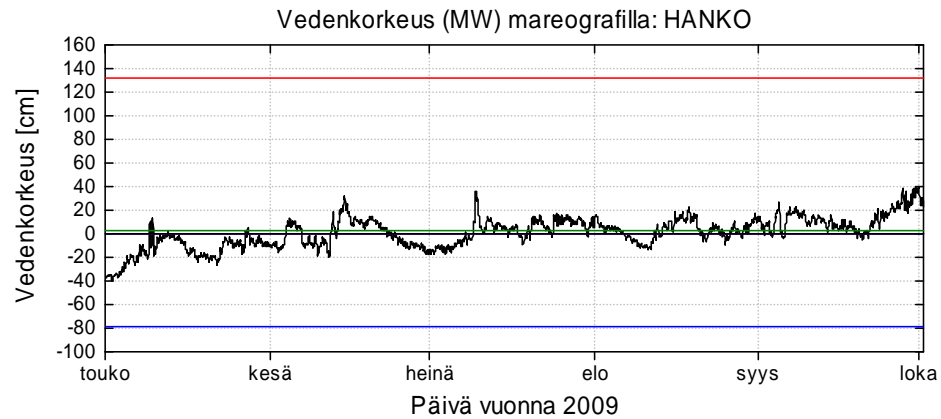

Vedenkorkeus Hangossa 2009

Vedenkorkeus kesällä 2009

Kulkusyvyyksistä ja varavedestä

Taulukko 5, Kulkusyvyyksien ohjearvot

Venereitti	0.8, 1.0, 1.2 m
Veneväylä	1.5, 1.8, 2.1, 2.4 m
Runkoväylä	minimi 2.4 m

Taulukko 4, Varavesi veneilyyn tarkoitetuilla väylillä

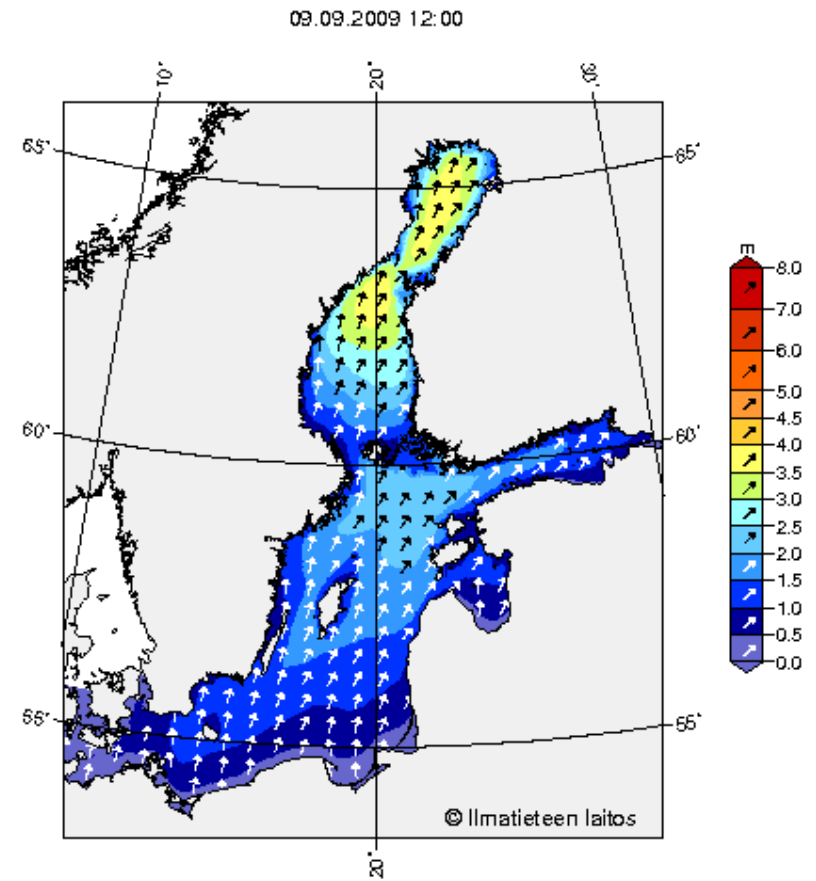
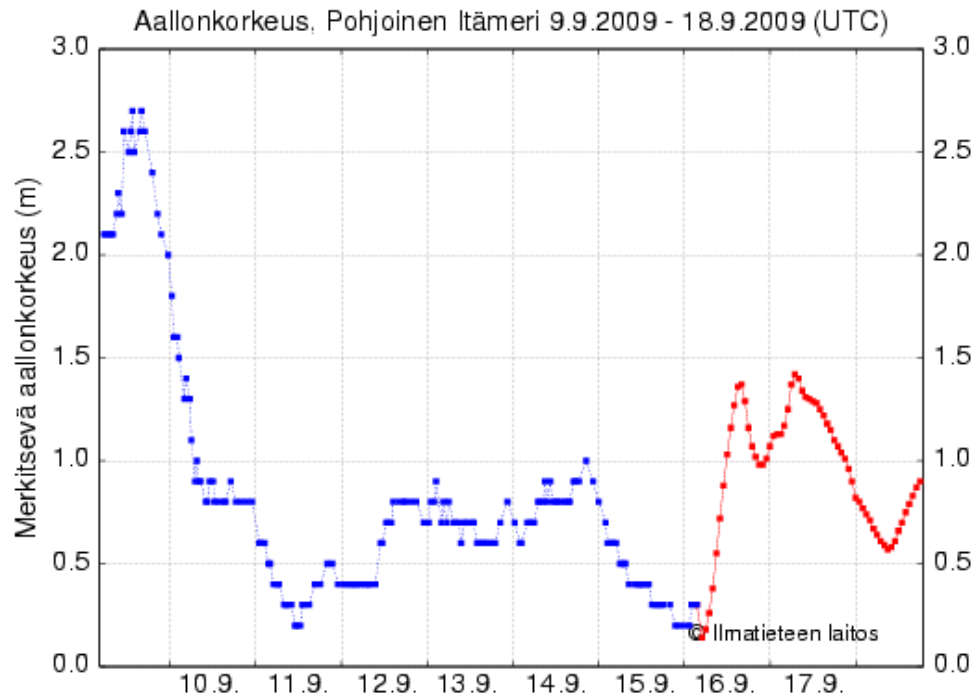
Kulkusyvyys	Varavesi	Lisä merialueilla	Minimileveys	Normaalileveys
≤ 1,0 m	0,2 m	0,2 m	10 m	20–30
1,1 – 1,5 m	0,3 m	0,2 m	20 m	30–40
1,6 – 2,5 m	0,4 m	0,2 m	20 m	40–50
> 2,5 m	Laivaväylien suunnitteluhjeen mukaan, minimi 0,6 m	---	Laivaväylien suunnitteluhjeen mukaan	---

Lähde: Veneväylien suunnitteluohje, MKL 2006

Aallot

- Aallokko otettava huomioon avoimilla paikoilla

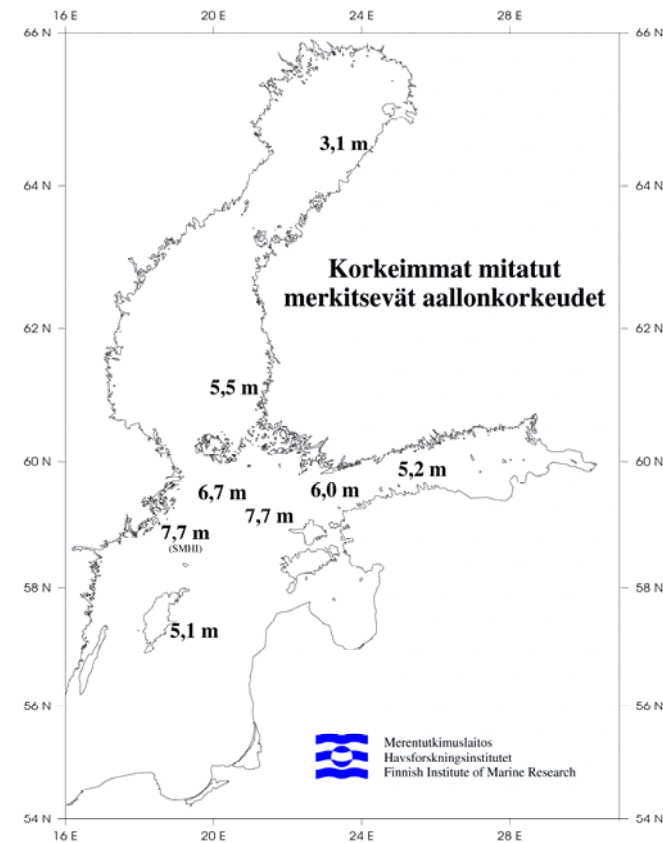

Itämeren aallokko

Itämeri on valtameriin verrattuna pieni, mutta siitä huolimatta sen keskiosilla aallokko voi olla niin korkea, että se on otettava huomioon merenkulun sujuvuuden ja turvallisuuden kannalta.

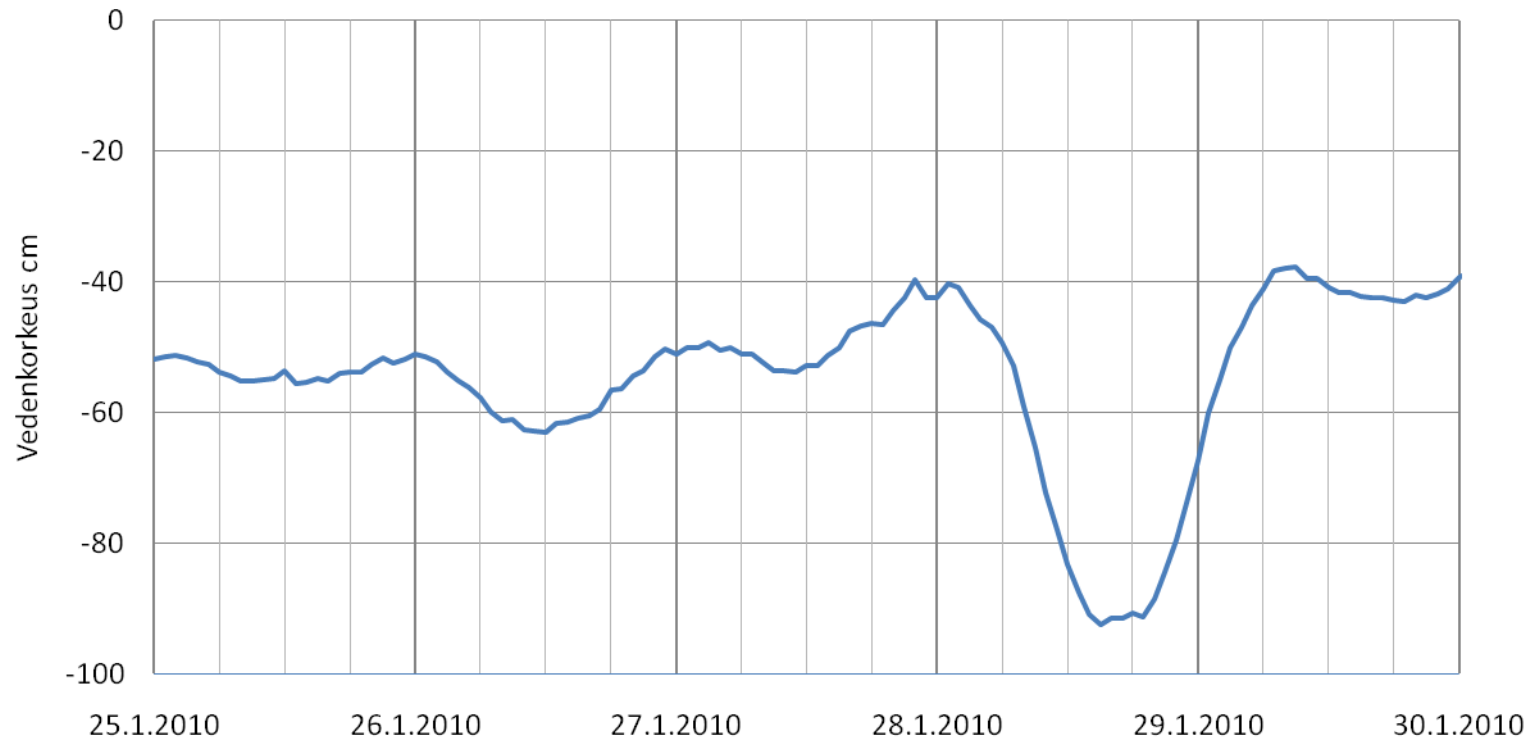
Itämerellä on useampaan kertaan mitattu yli 7 metrin merkitsevä aallonkorkeus; suurin yksittäinen aalto on ollut 14 metriä korkea.

Vedenpinnan lasku

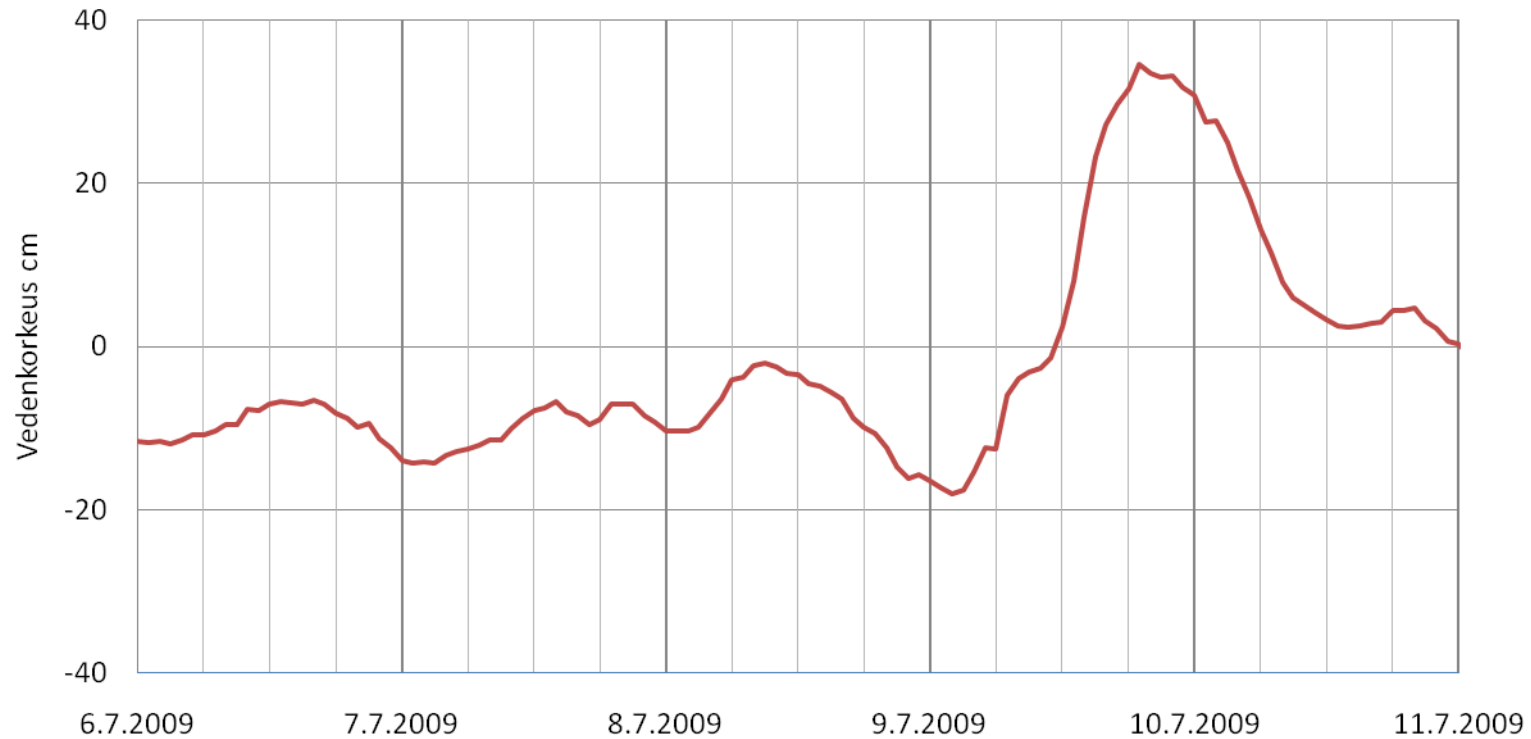
Vedenkorkeus Helsingissä

Vedenpinnan nousu

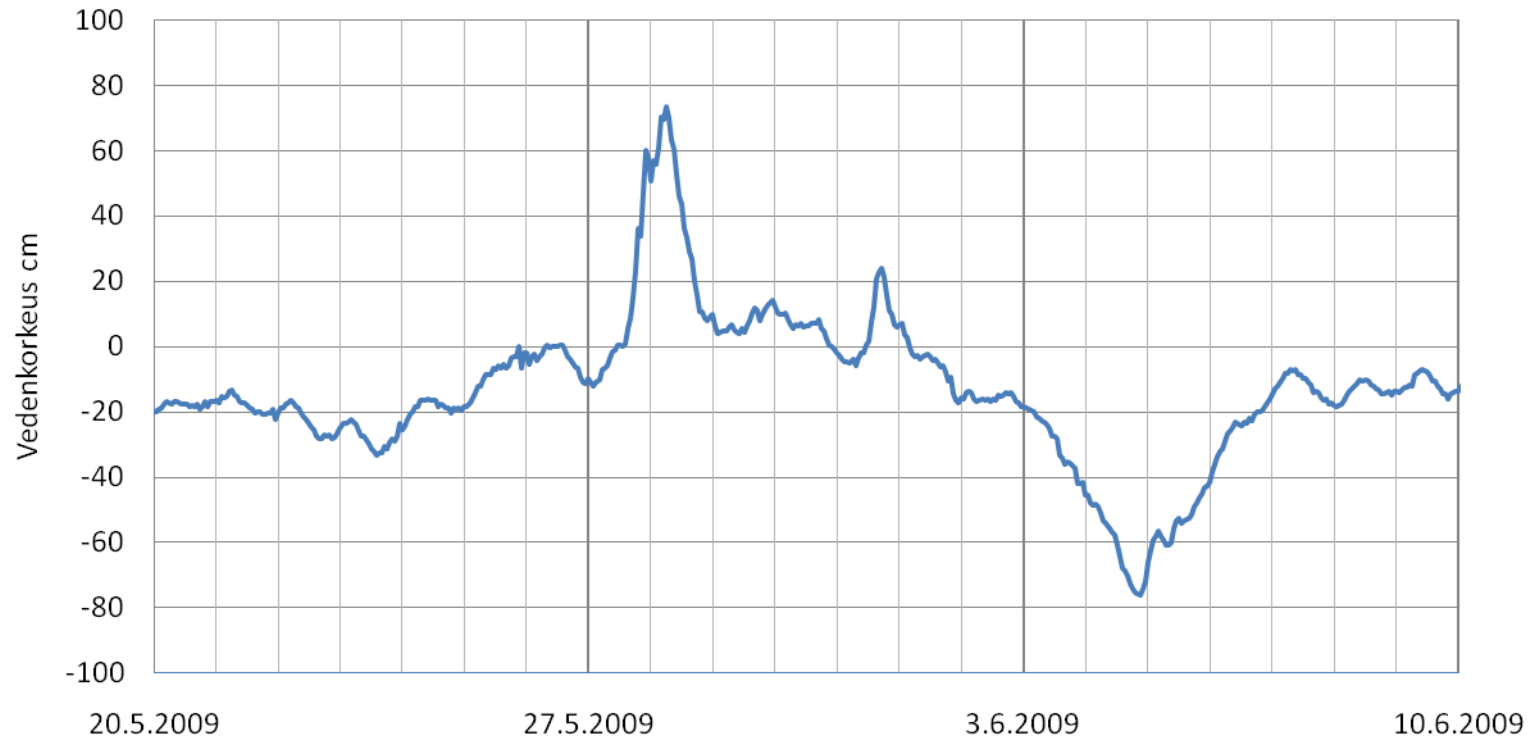
Vedenkorkeus Helsingissä

Vedenpinnan nousu ja lasku

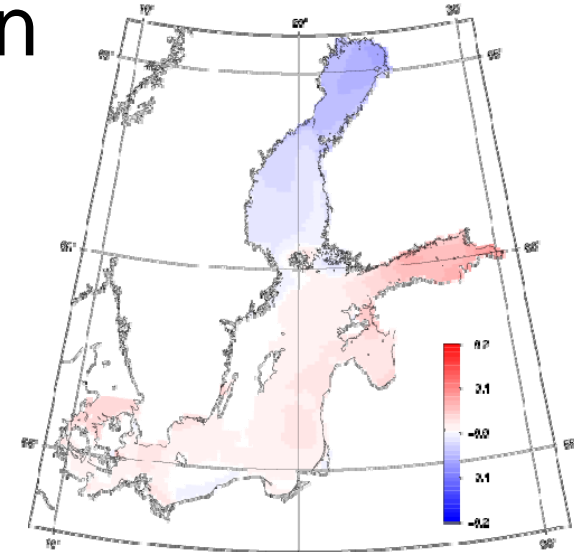
Vedenkorkeus Kemissä

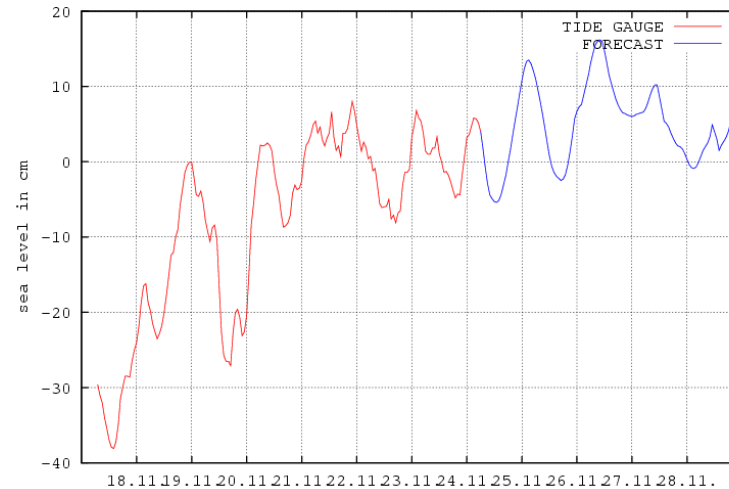

Vedenkorkeuden ennustaminen

- Tietokoneilla
- Merimallit
- Kuten sään ennustaminen
- Ei vielä veneilijöiden käytössä

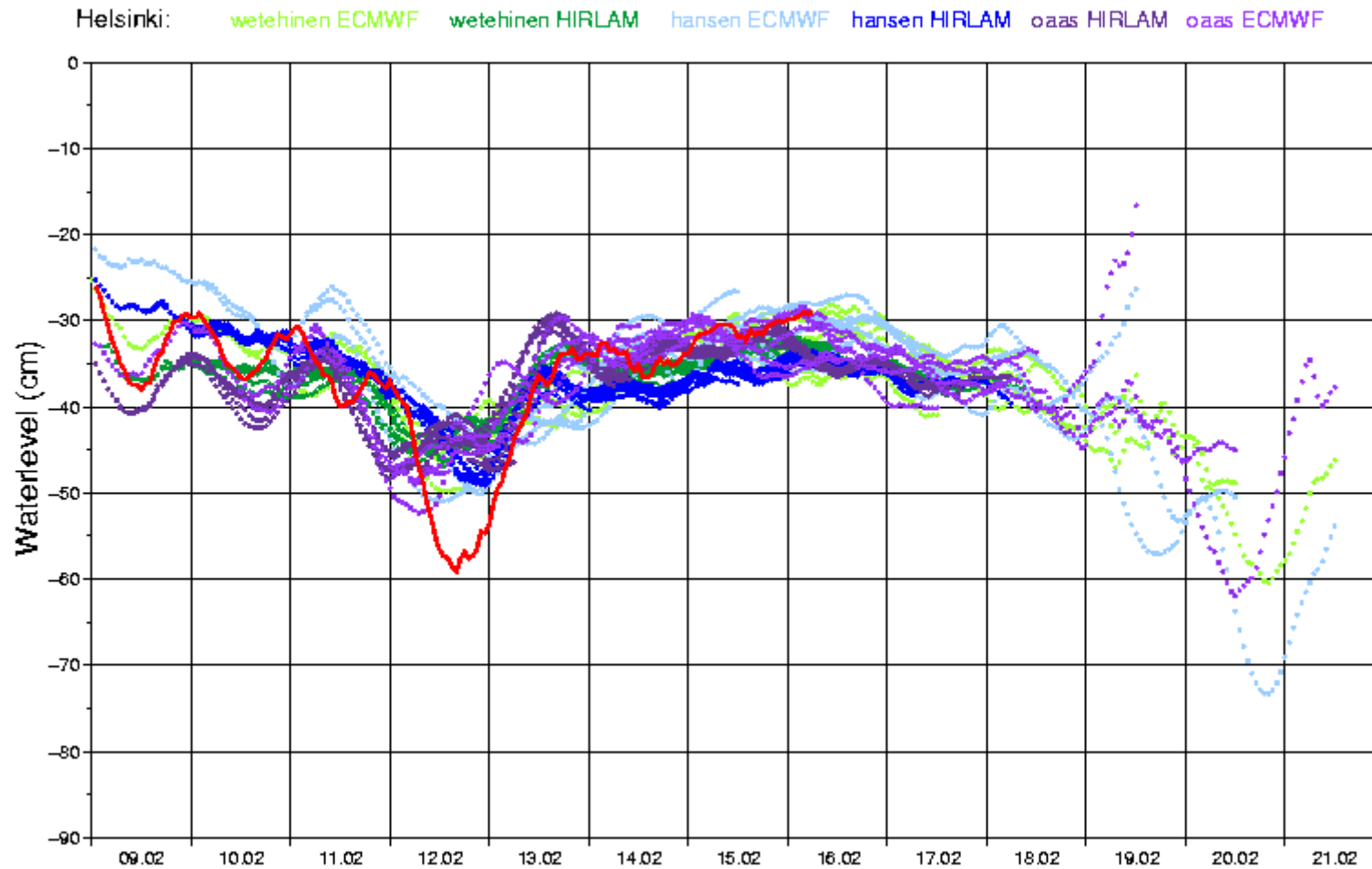
Sea Level Forecast for Helsinki

$$\frac{\partial UH}{\partial t} - fHV = -gH \frac{\partial \eta}{\partial x} + \tau^x - H \frac{\partial P}{\partial x} + AH\nabla^2 U - rH^2 U^2$$
$$\frac{\partial VH}{\partial t} + fUH = -gH \frac{\partial \eta}{\partial y} + \tau^y - H \frac{\partial P}{\partial y} + AH\nabla^2 V - rH^2 V^2$$
$$\frac{\partial \eta}{\partial t} + \frac{\partial UH}{\partial x} + \frac{\partial VH}{\partial y} = 0$$

Vedenkorkeuden ennustaminen

Yhteenveto

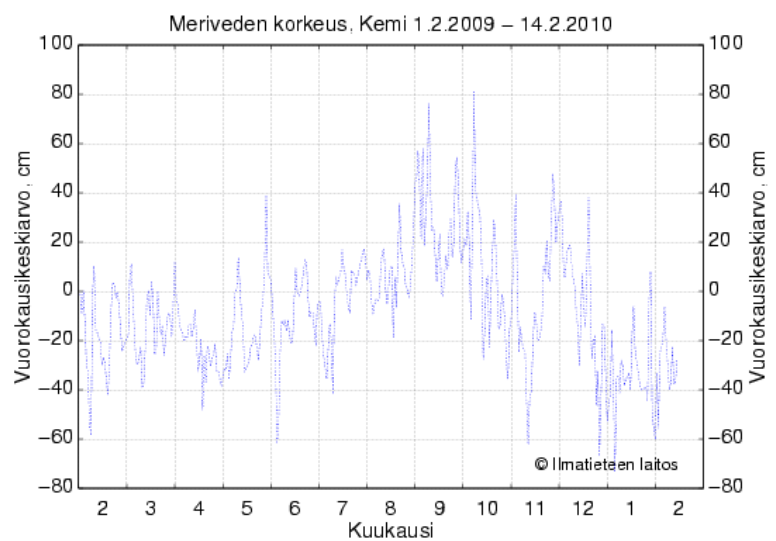
- **Kun kari muuttuu luodoksi tai luoto kariksi**
(eli vedenkorkeus poikkeaa selvästi tavanomaisesta)
-> pohjakosketuksien ja karilleajojen **riski kasvaa**
- Vedenkorkeus otettava huomioon veneilyssä
- Nopeat vedenkorkeuden muutokset voimakkaissa säätilanteissa
- Pitkäaikaiset otettava myös huomioon, yllätysvaaraa ei kuitenkaan ole

- Suomen sää
- Merisää
 - » Sää tiedotus merenkulkijoille
 - » Rannikkoasemat
 - » Vedenkorkeus
 - » Aallonkorkeus
 - » Jäättilanne
 - » Aaltoennuste
 - » Pintalämpötilaennuste
 - » Suolaisuusennuste
- Paikallissää
- Varoitukset ja turvallisuus
- Sade- ja pilvialueet
- Sää ulkomailla
- Havaintoasemat
- Ilmastotilastot
 - » På svenska
 - » In English

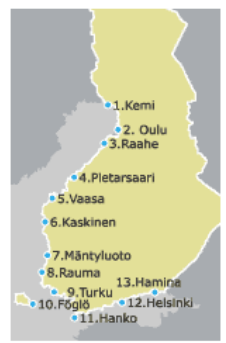
Sää ja ilmasto | Merisää | Vedenkorkeus

Vedenkorkeus

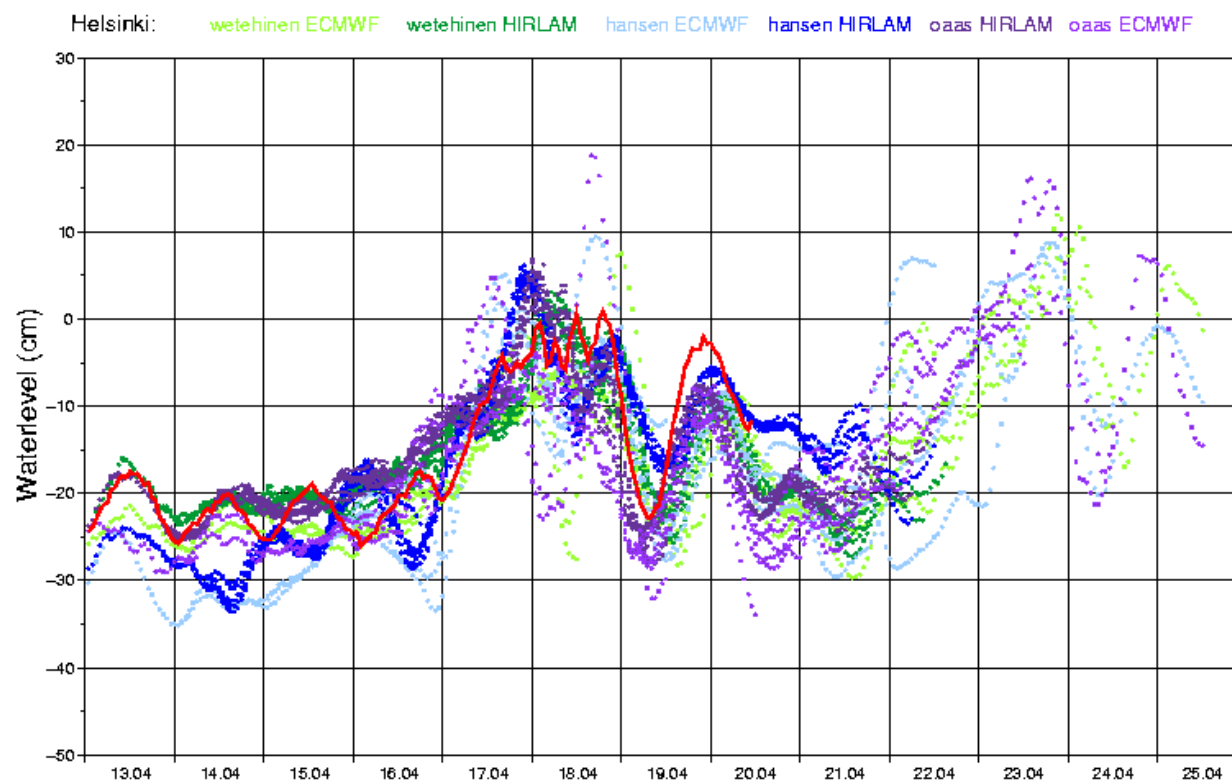

Valitse mittausasema

1. Kemi	12 kk	24 h
2. Oulu	12 kk	24 h
3. Raahе	12 kk	24 h
4. Pietarsaari	12 kk	24 h
5. Vaasa	12 kk	24 h
6. Kaskinen	12 kk	24 h
7. Mäntyluoto	12 kk	24 h
8. Rauma	12 kk	24 h
9. Turku	12 kk	24 h
10. Föglö	12 kk	24 h
11. Hanko	12 kk	24 h
12. Helsinki	12 kk	24 h
13. Hamina	12 kk	24 h

Meriveden korkeus mitataan automaattisella laitteistolla, josta havainnot päivittyvät verkkopalveluun kerran tunnissa. Vedenkorkeusväärän korkeusilmoituksen on teoreettinen keskiarvo. Siniset ovat mitattuja ja punaiset...

Itämeri

- Ajatusleikki:
 - Pituus 1500 km
 - Keskisyvyys 55 m
- Suhteutettuna A4 kokoon:
silkkipaperia 10 kertaa
ohuempaa!
- Silkkipaperin paksuus noin 0,1
mm

